

دست برتر اسلام در تاریخ «حمایت از معلولان»

به مناسبت «روز جهانی معلولین» به بررسی تمهیداتی پرداخته‌ایم که در آموزه‌های اسلامی برای یاری رساندن به این افراد با توجه ویژه به حفظ کرامت و جایگاه انسانی آن‌ها اندیشیده شده است

گروه‌اندیشه - سوم دسامبر در تقویم جهانی
با عنوان «روز جهانی معولان» ثبت شده است؛
اقدامی خوب و بجا که سعی دارد اداهان جهانیان
با حق و حقوق معولان و نیازهای ضروری
ایشان جلب کند. پیشینه‌های طی سال‌های
اخیر، در اغلب کشورها از جمله ایران، اقدامات
مفیدی برای ارتقای وضعیت اجتماعی و رفاهی
معولان صورت گرفته است، اما تا رسیدن به
نقطه مطلوب فاصله زیادی وجود دارد. این در
حالی است که برای این‌ها در فرهنگ بدلی خود،
پشتوانه‌ای غنی برای حمایت از جایگاه معولان
در جامعه دارند؛ پشتوانه‌ای که می‌تواند در هر
عصرو زمانی، دستمایه فعالیت‌های مؤثر و مداوم
در این مسیر باشد و نقش بسیار مهمی در تغییر
نگرش فرهنگ ما نسبت به معولان و ابقا
کند. «روز جهانی معولان» فرصت خوبی است که
نگاهی دوباره به آن آموزه‌ها و نیز، ظرفیت فقهی
و شرعی موضوع حمایت از معولان جامعه داشته
باشیم. آن‌چه در ادامه ملاحظه خواهید کرد، قطعاً
همه آن چیزی که می‌توان اظهار کرد، نیست، اما
می‌تواند بر انگیزاننده ذهن‌های طبقات مختلف
جامعه برای بهره‌مندی از این ظرفیت غنی و
مهم باشد.

تمامی بر خوردار باشند. نکته جالب توجه در آموزه‌های اسلامی که ضمن بررسی وضعیت و جایگاه معلولان در آن شناخته می‌شود، این است که اگر چه در بحث حقوق، برابری میان معلول و غیر معلول بدیهی است، اما در بحث تکالیف که معمولاً بر پی قح و حقوق مطرح می‌شود، معلولان تکالیفی سبک‌تر از افراد غیر معلول دارند و حتی در برخی واجبات مانند «جهاد» این معلولیت اسباب معافیت آن‌ها فراهم آورده است. به دیگر سخن و به مصداق آیه شریفه «لَا يَكْفُلُ الْاَلَهُ نَسْأًا اَوْ نَسْأَةً» (خداوند کسی را که به اندازه توانایی‌اش تکلیف ندهد / بقره ۲۸۶) حقوق که نشانه‌های رحمت الهی است، متعلق به همه انبیا بشر است، اما تکالیف تنها بر عهده کسانی است که توانایی انجام آن را دارند. به همین دلیل، نمی‌توان معلولان را به دلیل ناتوانی انجام اموری که غیر معلولان انجام می‌دهند، مستوجب نفی حقوق بدیهی دانست؛ کرامت انسان باید در هر شرایط و هر موقعیتی حفظ شود، و لو این که او قادر نباشد به تکالیفی که در برابر خودش و جامعه بر عهده دارد، عمل کند. این رویکرد و البته مواردی که در ادامه می‌بینیم، به متون تاریخی و فقهی نقل می‌کنیم، نشان می‌دهد که در اسلام، رابری بر فرد فرد مؤمنان، حکومت اسلامی نیز در قبال معلولان مسئولیت کامل و بدون استناد دارد و باید در تأمین نیازهای

عادی و حوائج این عده از اعضای جامعه، مانند دیگر طبقات آن و بلکه با اهتمام بیشتر، کوشا و جدی باشد و همواره این اصل را مدنظر قرار دهد که آن چه انسان را خرد ورز در آرد بودن حق می کند، جسم او نیست؛ چنان که مرحوم امام - رضوان الله تعالی علیه - ضمن دیدار با جمعی از معلولان گفته است: «آن که انسان به او انسان است، روح انسان است نه جسم انسان... اگر روح شما سالم باشد و روح شما آزاد و قوی باشد چه باک که دست و پای انسان معلول باشد. دست و پای انسان مناط انسانیت نیست، این قشر است، لَبّ انسان روح انسان است.»

روایات چه می گویند؟

پس از این بحث مختصر درباره ضرورت توجه به حقوق معلولان در آموزه‌های اسلامی - منطقاً با محتوای قرآن کریم - باید به سراغ روایات مربوط به آن صورتی جزئی‌تر، موضوع مدنظر را بررسی کنیم. آن‌چه به صورت کلی، از محتوای روایات و احادیث معصومین (ع) برداشت می‌شود، آن است که در آموزه‌های آن اولیای الهی، رفع حوائج مؤمنین از افضل قربات است و این بدان معناست که مسکن و کسب مرتب آن، قطعاً معلولیت داشتن یا ندانستن، تأثیری ندارد. به همین دلیل، در روایات معصومین (ع) رسیدگی به امور معلولان بسیار مورد تأکید قرار گرفته است.

رسول خدا(ص) می فرماید: «هر کس به یاری معلولی قیام کند، برای او هفتاد و سه حسنه خواهد بود؛ یکی آن که دنیا و آخرت او اصلاح می شود و باقی آن در جات او را بالا می برد.» علامه حلی، تحریر الاعمال، ص ۱۶۴) و روایتی تفسیر منسوب به امام حسن عسکری (ع، روایتی از امیر مومنان (ع) به نقل از پیامبر خدا(ص) نقل شده است که فرمود: «اگر کسی نیاپنایی را چهل قدم عصا کشی کند... اجرش از این که زمین را پر از طلا کنند و به او بدهند، بیشتر است. این سفارش را که قالد کل نیز، در کلام و سینه ائمه معصومین (ع) دیده می شود؛ به عنوان نمونه، در روایتی از امام صادق (ع) (بحار الانوار، جلد ۷۴- می خوانیم که فرمود: «هر گاه مومنی بتواند برادر خود را یاری رساند، اما کمکش نکند، خداوند در دنیا و آخرت او راتنها می گذارد.» یا شیخ صدوق - که رضوان خداوند بر او باد- در کتاب شریف «ثواب الاعمال»، حدیثی از امام پنجم (ع) نقل می کند که «هر کس از کمک به برادر مسلمان خود و برآوردن حاجت او دریغ کند، خداوند او را گرفتار کمک به کسی کند که به سبب آن گناه کند و مردی هم نبرد.» توصیه به برآوردن نیازهای مردم تا آن جا اهمیت دارد که پیشوای ششم (ع) ششم (ع) فرمود: «من در برآوردن نیاز دشمن خود [نیاز شتاب می کنم؛ زیرا می ترسم دست در به سینه او بزنم و او] از [کمک] من بی نیاز

■ **تأثیر این آموزه‌ها بر اخلاق جامعه اسلامی**

این اهتمام و دقت در رسیدگی به امور معلولان باعث شد که در ادوار تاریخی مختلف، حاکمان جهان اسلام مانع وقوع امور دوجبه‌ایکد قرار ندهند؛ امیر مؤمنان (ع) افزون بر توجه همیشگی به برابری نیازمندان و معلولان، برای آن‌ها سهمی ویژه در بیت المال قرار داده بود و ارائه خدمات به معلولان در دوران خلافت آن حضرت تان جایش رفت که شخصاً متصدی رسیدگی به زندگی و معیشت آن‌ها می‌شد و ویژه معلولان نیازمند، ردیف افرادی قرار داشتند که امام علی (ع)، شبانه به آن‌ها سر کشی و مواقعشان را برآورده می‌فرمود. این سنت حسنه در قرن‌های بعد، همچنان باقی ماند و حتی حکومت‌هایی مانند اموی و عباسی، از ذیل چنین مسئولیتی شانه خالی نکردند و آن را به مثابه دستور العملی همیشگی مد نظر قرار دادند. محمد بن ادریس...، مشهور به «امیر عربی» در کتاب «احکام القرآن» (جلد یک، ص ۲۳۳) گزارش جالبی را از دوران حکومت عمر بن عبدالعزیز نقل می‌کند که وی دستور داده بود معلولان، اعم از نابینایان و معلولان حرکتی... در دیوان بیت المال جایگاه ویژه داشته و از مواج شرعی قبل و بیش از دیگران برخوردار باشند. او دستور داده بود که به خرج بیت المال، برای هر نابینا، راهبرانه‌ای اجیر شود و هر دو نفر معلول، خادمی داشته باشند.

ابن سمار که در جلد هشتم «تاریخ مدینه دمشق» آورده است که مسلمانان در قرن های سوم و چهارم، در هر شهر جمعیت ها و اتحادیه های حمایتی برای کمک های ویژه به معولان تشکیل داده بودند و این واضح یغویی در «تاریخ مغربی» تصریح می کند که این جمعیت ها در تهیه ارازا ق برای معولان نیاز مند و تامین نیاز های مختلف آن ها، به شدت فعال بودند. در واقع مادر تاریخ قرون اولیه اسلامی، با دو رویکرد حاکمیتی و مردمی نسبت به مقوله رعایت حقوق معولان روبرو و هوسامیت به خدمت غایبان آن ها یکی است. تهیه زندگی توأم با کرامت و آسایش برای معولان، نتیجه قابل توجهی که باید در این زمینه مدنظر بگیریم این است که تامین این نیاز ها، در حکم صدقه دادن به معولان نبود، بلکه مسلمانان با استناد به قرآن و روایات، آن را عملی در حدا وجاب شرعی می دانستند و از این نظر، هیچ گاه معولان را مدیون فرض نمی کردند و بر خود دبا دانسته می شد.

■ دخالت کدام نهادها ضروری است؟

زینعلی می گوید: «به نظر من از آن جایی که تولید و عرضه کتاب از شرح وظایف اصلی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است، این وزارتخانه باید برای تشکّل گروه ویژه یا هر اقدام عملی در این زمینه پیش قدم شود و نقش محوری را داشته باشد، اما نقش ارشادخانه های علوم، بهداشت و درمان و دانشگاه آزاد و مراکز دانشگاهی دیگر نیز به عنوان دلی نقّان اصلی این حوزه کمتر نیست و نیازمند مشارکت نزدیک و عملی آن ها هستیم. به طور کلی تمام عوامل دلی نقّان از تولید کتاب تا توزیع و مصرف کنندگان آن باید همکاری کنند.

را بگیرند. تاکید می‌کنم که این مشکل یک مسئله ملی در حوزه ژئوتولید و عرضه دانش است که اگر جدی گرفته نشود در سال‌های آتی دچار بحران و وابستگی مطلق در این زمینه خواهیم شد. باری که بخش بزرگی از آن را کنستانت ناسران دانشگاه‌های دوش کشیدند و معلوم نیستن که دوام بیاورند! فرهنگ سازی در مقابل این سیل عظیم که در حال بلعیدن نشر دانشگاهی است از عهده یک فرد یا ناشر بر نمی‌آید، بلکه دولت به عنوان یکی از ذی‌نفعان اصلی تولید و عرضه دانش در کشور باید پیش قدمی شود و بودجه‌ای را به حمایت رابری این بخش صرف کند و از طریق ابزارهایی که اختیار دارد، مثل رادیو و تلویزیون و دستگاه قضایی و وزارتخانه‌های مختلف ذی‌نفع مثل وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت بهداشت، و زمان آموزش پزشکی و دانشگاه آزاد اسلامی و مراکز دانشگاهی، اقدامات اساسی سلبی و سببی در این زمینه انجام دهد. در غیر این صورت، تداوم این شرایط سبب از بین رفتن تمام بنیان‌های موجود در عرصه تولید و عرضه دانش و وابستگی کامل به کشور های توسعه یافته خواهد شد. این معضل نیز مانند کار گروهی خاص و ویژه است تا با برنامهریزی دقیق شرایط رابری و آسیب‌شناسی کرد و بر نامرئی جامع رابری حل معضل و توسعه رابری زمینه انجام دهد.»

«جزوه‌سازی» و «کپی غیرقانونی» در حال بلعیدن نشر دانشگاهی است

یک مدیر نشر، بزرگ‌ترین چالش‌های نشر دانشگاهی را پکیج غیر قانونی کتاب، جزوه‌سازی و انتشار فایل این منابع در فضای مجازی می‌داند که اگر جدی گرفته نشود در سال‌های آتی دچار بحران و وابستگی مطلق در این زمینه خواهیم شد. به گزارش اپینا، به اعتقاد ناشران کتاب دانشگاهی، کتاب‌خواندن دانشجویان، البته نه کتاب غیر درسی، بلکه منابع درسی، به معضل تبدیل شده است. این معضل از دو منظر بررسی می‌شود ضرب به علم‌آموزی و دیگر اقتصاد ناشران کتاب در دانشگاهی. ترمی برخی استادان در جزوه‌گویی و ناانیدگرفتن کتاب به‌عنوان منبع اصلی انتقال دانش در دانشگاه، موجب شده تا به‌مرور زمان سیستم آموزشی کشور، تحت‌تاثیر قرار گیرد؛ به عبارت دیگر گویا کتاب از دایره مطالعاتی جامعه دانشگاهی حذف شده است! این موضوع همچنین در ابعاد مت‌آموزی نامناسبی است که دانشجویان را به‌دایگیری بی‌موت آموزشی خارج از چارچوب کتاب ترغیب می‌کند.

نخست سال قبل نسبت به اسما نشان می‌دهد، تعداد عنوان‌های کتاب‌های حوزه دانشگاهی حدود ۸ درصد کاهش، میانگین شمارگان حدود ۲۰ درصد کاهش و میانگین قیمت کتاب‌های این حوزه نیز حدود ۶۰ درصد افزایش داشته است؛ با توجه به وضعیت اقتصادی یک سال گذشته و بررسی میدانی، چنین وضعیتی برای کتاب دانشگاهی قابل انتظار بود. در سال‌های پیشتر نیز وضعیت تقریباً چنین بود؛ به‌طور مثال میانگین شمارگان کتاب در تمام سال‌های پیشین، کاهش یافته است. در مقابل، به‌نظر ما شاهد افزایش کیفیت کتاب‌های این حوزه و تبدیل شدن آن به یک کالای لوکس هستیم؛ دلیل آن هم افزایش قیمت و نقدی شدن شرایط خرید مواد اولیه و تولید کتاب است که خطرپذیری در این حوزه را افزایش داده است.»

■ بزرگ‌ترین چالش
این فعال حوزه نشر دانشگاهی تاکید می‌کند: «به‌نظر من بزرگ‌ترین چالش در نشر دانشگاهی

[illegible]

گلعلی بابایی، نویسنده، پژوهشگر و دبیر علمی شانزدهمین دوره جایزه ادبی جلال آل احمد: یکی از نکات بسیار شگفت مربوط به کارنامه قلمی جلال آل احمد، «توطئه سکوت» عجبی است که در گذر ۴۵ سال پس از انقلاب، نسبت به بازتاب دادن و انتشار رژیم فرهنگ کش و سر توپگر پهلوی در قبال آثار آل احمد از سوی رسانه‌های کشور اعمال شده است.

■ اقدامات بخش ۴۳۷

به گزارش اینبا، در تشکیلات جهنمی ساواک، ذیل ساختار اداره کل سوم آن، موسوم به «امنیّت داخلی»، بخش ویژه‌ای متشکل از کارشناسان فرهنگی - هنری فعال بود که از آن با عنوان «بخش ۴۳۷» نام می‌شد. وظیفه اصلی این تشکیلات، بازخوانی و خلاصه‌نویسی از سطر به سطر کلیه کتاب‌های داستانی، مجموعه مقالات ادبی و حتی دفترهای شعری، برای یافتن کوچک‌ترین رگه‌های مخالف با جو خفّان آلود حاکمیت بیگانه پرست پهلوی بود. بخش ۴۳۷ مستقیماً بر نظر مدیر کل امنیّت داخلی - یاهمان اداره سوم ساواک - سرهنگ بهایی، پرویز ثانی، معروف به «مقام امنیّتی» فعالیت می‌کرد و فقط به او پاسخگو بود. طرفه این که در همان زمان، دستگاه رسمی متصدی امر سانسور آثار ادبی کشور، بانام «اداره کل نگارش» در وزارت فرهنگ و هنر تحت امر غلامحسین مین‌باشیان معروف به «مهرداد پهلُئید» شوهر شرمس پهلوی خواهر شاه - وظیفه مطالعاتی، بررسی و سانسور کلیه کتاب‌های در دست انتشار را به عهده داشت.

■ آن چه بر سر آثار جلال آمد
پس از درگذشت جلال آل احمد در شهریور ۱۳۴۸ و خاک سپاری جسمی جان مردی که به تعبیر رسای رهبر فرزانه انقلاب «در اوج قله ادبیات مقاومت و مبارزه قرار داشت» به دستور پویان ثابتی، بخش ۴۳۷ اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی بازخوانی و خلاصه نویسی تحلیلی یکایک کتاب های منتشر شده جلال تا زمان مرگ وی، مقدمات ممنوعیت انتشار مجدد و مجرمانه بودن خرید و فروش و نگهداری آن ها را فراهم کند. بر اساس بخش هایی از اسناد منتشر شده پرونده قطور جلال آل احمد در بایگانی اداره کل سوم ساوا، کلیه بازمانده از چهار سال - از ۱۳۵۰ تا ۱۳۵۲ - گذار بویژه ۱۰ عنوان از کتاب های آل احمد به دیباغ خانه بخش ۴۳۷ افتاد و پس از تنظیم گردش کار مفصل برای هریک از آن آثار، حسب دستور کتبی پرویز ثابتی که این روزها در رسانه های فارسی زبان آن سوی آب ها، مدام سبک از ادبی ایران و حق از ادبی ایرانیا را به سینه می زند، فرمان «مضّر اعلام شدن» او را نتیجه، بارداشت هر مرد و زن کتاب خوان ایرانی که به مرتکب جرم نگهداری و خواندن آن ها می شد، به کلیه مراکز ساوا که در کشور ابلاغ گردید. نکته جالب تر آن که در فهرست اسامی کتاب های ده گانه و مضّر اعلام شده آل احمد توسط مقام امنیتی ساوا، علاوه بر آثار سیاسی و اجتماعی، حتی به داستان های کوتاه و بلند نویسنده نیز رحم نکرده و همگی را به امر آن بدنام تر میر غصب رژیم پهلوی، مضّر اعلام کردند.

«فراخوان مناقصه» نوبت اول

شرکت تولیدی اصفهان زنجیر ماهان در نظر دارد عملیات حفاری جهت آتشکاری یا قطر ۹۰ میلی متر و همچنین اجاره دستگاه کامپونر تک و ۶ دستگاه کامپونر دو چرخ (جفت) و ۱ دستگاه موتور رالی منقاصات جداگانه جهت معدن طلا این شرکت، از طریق مناقصه عمومی یک مرحله ای با شرایط قید شده در اسناد مناقصه و به مناسب قیمت پیشنهادی به پیمانکاران واجد شرایط واگذار نماید. لذا از اشخاص حقوقی و حقیقی دارای تخصص، صلاحیت و سابق کار مشابه دعوت به عمل می آید تا جهت دریافت اسناد مناقصه (به صورت جداگانه) حداکثر تا ساعت ۱۷ روز جمعه مورخ ۱۳۹۴/۰۲/۱۷ به:

آدرس: دفتر شرکت واقع در اصفهان، محله: مهراباد؛ معبر مقابل آخر: کوچه شماره ۱۲، معبر آخر، بنه: بستان های، پلاک ۷۷، طبقه همکف:

www.tender.ir به سایت مراجعه نمایند.

نشانی محل اجرای پروژه هایدروژن: واقع در استان خراسان رضوی، نیشابور، شهرستان میان جلق، کیلومتر ۴۵ جاده نیشابور به گاسمر، بعد از روستای رئیس، روستای کالاه حسن آباد، معدن طلاراشش

میزان تضمین شرکت در مناقصه عملیات حفاری مبلغ ۹۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال (نهصد میلیون ریال) به عنوان اجاره لودر و کامپونرها مبلغ ۱۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال (ده میلیارد ریال) به صورت جداگانه و با ارائه ضمانتنامه معتبر بانکی و یا بصورت فیش واریز به حساب شرکت و یا ارائه یک فقره چک بانکی تضمین شده مطابق با اسناد مناقصه می باشد.

فرمت های نامی :

۱۴۰۲/۰۹/۱۲	زمان شروع دریافت اسناد مناقصه
۱۴۰۲/۰۹/۱۷	زمان اتمام دریافت اسناد مناقصه
۱۴۰۲/۰۹/۲۹	آخرین مهلت ارائه پیشنهاد (ساعت ۱۷)
۱۴۰۲/۰۹/۳۰	تاریخ بازگشایی اسناد (ساعت ۱۴)

در صورت نیاز به اطلاعات تکمیلی در خصوص اسناد مناقصه با شماره ۰۹۱۲۱۲۱۲۰۷۱ و یا ۰۵۱۴۲۲۵۹۷۴۰ تماس حاصل فرمایید.

*هزینه درج آگهی برعهده برنده مناقصه می باشد.